19 maja 2026

Żabików

Dane historyczne: Żabików – miejscowość wchodząca w skład XVI-wiecznych dóbr Bartłomieja Kazanowskiego, sędziego ziemskiego łukowksiego, a następnie jego syna Jana – znanego działacza ariańskiego, który według źródeł wznósł tu zbór.
W końcu XVI w. dobra przejął syn Jana nie znany z imienia rokoszanin. Zbudowany przez Kazanowskich murowany parterowy dwór posiadał od frontu obronne baszty typu puntone. Na zachód od dworu, przy drodze w kierunku Radzynia wznosi się jeszcze jeden element zespołu – kapliczka poświęcona niegdyś kultowi św. Jana, obecnie tylko z obrazkiem papieża Jana Pawła II. Pierwotny dwór stanowił wczesny przykład przenikania trendów epoki baroku, co tłumaczyć można ścisłymi kontaktami właścicieli z dworem królewskim. W ciągu dalszych dziejów, w XVIII w. przekomponowano park już ściśle w dachu baroku. Rozprowadzając m.in. partery ogrodowe. Od początku XIXw. majątek należał do Ośniałowskich , a władali nim kolejno Włodzimierz (zm. w 1873r.) Stanisław Kostka Karol (wymieniony w 1927r.) do ogłoszenia reformy rolnej w 1944r. Dokonano wówczas istotnych przekształceń. W I połowie XIX w. nadbudowano piętro nad dworem, nadając mu charakter pałacyku. Wytyczona został również nowa droga do Radzynia (obok kapliczki), obsadzona wierzbami, niedostępna dla powszechnego użytku ludności, służąca jedynie dworowi. W 1880 r. obszar folwarku obejmował 934 morgi. Założono wówczas w pałacu Wyższą Szkołę Rolniczą.
W początku XX w. przeobrażono park pałacowy w kierunku krajobrazowym .Na miejsce nasadzeń regularnych wprowadzono grupy drzew i krzewów zakomponowane swobodnie. Około 1903 r. wystawiono w części północnej figurę Matki Bożej otoczoną parterami kwiatowymi. W 1927 r. mocno zadłużony majątek został częściowo rozparcelowany (153 ha z 416 ha). Przedsięwzięta w 1939 r. licytacja nie doszła do skutku wobec wybychu II wojny światowej. U progu wojny znajdowały się w nim takie budowle jak: pałac, rządcówka, oficyna, kuchnia pałacowa, wozownia ze stajnią cugową, spichlerz, lodownia, 3 czworaki, stodoła oraz budynki inwentarskie. Po 1944 r. nastąpiła grabież pałacu i rozbiórka budynków gospodarczych przez okoliczną ludność, a w ramach reformy rolnej przeprowadzono parcelację gruntów. W pałacu ulokowano szkołę. W 1962 r. pałac poddany był remontowi, w czasie którego poszerzono okna parteru w obrębie fasady. Przekształcono również dojazd do pałacu i dziedziniec. Na terenie gospodarczym i ogrodowym w pn.-zach. Części zespołu – w miejsce XIX-wiecznej zabudowy – w latach 1950-tych urządzono chmielnik, a obecnie przeznaczono pod uprawy. Powojenni użytkownicy: GS i SKR w Radzyniu Podlaskim wznieśli tu z czasem nowe budowle i urządzenia, wprowadzając także nawierzchnię z trylinki. Pomimo tych przekształceń zespól stanowi cenny zabytek, gdyż przechował elementy pierwotnej kompozycji barokowej wraz z układem dróg i okazami starodrzewu (XVIII w.). Stanowi też przykład czytelnych nawarstwień XIX wiecznych (nadbudowa pałacu i rozbudowa części gospodarczej) i XX-wiecznych (park krajobrazowy). Na terenie wsi występuje zabudowa jednodrożna, w przewadze szczytowa, odsunięta od drogi i poprzedzona wygrodzonymi (płoty sztachetowe) ogródkami. Chałupy o konstrukcji zrębowej, bielone (często pasami biegnącymi wzdłuż bali); pod dachami dwuspadowymi (pobitymi eternitem lub popą). Nieliczne przykłady starej stolarki i dekoracyjnych obramień otworów (ażurowe nadproża). W okolicach Żabikowa występuje typowy nizinny, płaski krajobraz z przewagą łąk.
Obecnie na terenie gminy działa klub sportowy UNIA-ŻABIKÓW odnoszący duże sukcesy w rozgrywkach piłki nożnej.